

Затверджено:
Наказ Соснівського ліцею
29.08.2025 №112

**Навчальна програма
«Зарубіжна література 8 клас»**

Розроблено на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)

СХВАЛЕНО:
Протокол засідання
педагогічної ради
29. 08. 2025 №1

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
1.1. Завдання навчального предмету «Зарубіжна література» у реалізації мети базової загальної середньої освіти...	3
1.2. Пріоритетні напрямки викладання предмету «Зарубіжна література» у здобутті базової середньої освіти.....	4
1.3. Функції навчального предмету «Зарубіжна література» у реалізації мети базової загальної середньої освіти.....	5
2. Компетентнісний потенціал навчального предмету «Зарубіжна література».....	6
2.1. Інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації.....	13
3. Структура навчального предмета «Зарубіжна література» у 8 класі, комунікативна компетентність.....	14
3.1. Базові знання в межах предмета «Зарубіжна література» визначені Державним стандартом.....	15
3.2. Особливості організації освітнього процесу під час вивчення зарубіжної літератури в 8 класі.....	15
4. Розподіл годин та очікувані результати навчання за темами.....	17
5. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....	2

1. Пояснювальна записка

Навчальна програма — нормативний документ, який окреслює коло основних знань, умінь та навичок, що підлягають засвоєнню з навчального предмету, а також містить перелік тем матеріалу, що вивчається, рекомендації щодо кількості годин на кожну тему курсу. Навчальну програму із зарубіжної літератури складено на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5 – 9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тихоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), яку рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226).

Навчальна програма із зарубіжної літератури визначає її місце і значення у мовно-літературній галузі базової середньої освіти, її загальний зміст, знання та уміння, які набувають здобувачі освіти у результаті вивчення дисципліни та у процесі формування ключових компетентностей.

Вчитель самостійно розробляє календарно-тематичне панування у відповідності до навчальної програми, враховує запропоновану кількість годин на вивчення тем, розподіляє години на вивчення художніх творів і види навчальної діяльності, для досягнення здобувачами освіти очікуваних результатів навчання.

1.1. Завдання навчального предмету «Зарубіжна література» у реалізації мети базової загальної середньої освіти

Сучасна та нова українська школа має стати зорієнтованою на діяльнісне навчання, гармонійний розвиток і моральне виховання учнів, зокрема через їх прилучення до скарбниці художньої літератури різних країн і народів світу. «Зарубіжна література» як навчальний предмет, що охоплює різноманіття національних літератур, містить величезний духовний потенціал, необхідний для української молоді початку третього тисячоліття.

У процесі вивчення зарубіжної літератури учні мають змогу відкрити інші країни та культури крізь призму художніх творів, заглибитися у світ людських почуттів та стосунків, пізнати життя природи та суспільства, відчувати силу творчої фантазії та людської думки, критично мислити й співпереживати разом із літературними персонажами, краще розуміти себе та інших, цінувати «своє» (рідне, національне) і поважати «чуже» (значуще для розвитку власної особистості та української нації), сформувати гуманістичний світогляд і національну свідомість на основі громадянських пріоритетів і толерантності до інших народів, рас, національностей.

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в основній школі:

- репрезентувати актуальні для школярів художні твори, необхідні для духовної та психологічної адаптації людини в сучасному полікультурному суспільстві;
- сформувати в учнів сталу потребу в діалозі з творами словесного мистецтва, необхідність у власній рефлексії над почуттями й б думками, які виникають в семантичному та естетичному полі художнього тексту;

- навчити школярів естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;
- розширити особистісний культурно-естетичний тезаурус учнів на основі набутих знань про художню літературу світу, практичних умінь і навичок сприймання, аналізу, інтерпретації, дослідження художніх творів письменників, а також у процесі творчого діалогу із художніми текстами і відповідними медіатекстами;
- розвивати високі моральні якості школярів, їхні ціннісні орієнтації, ставлення, емоційно-чуттєву сферу особистості;
- виховувати в учнів патріотизм, повагу до національних традицій і різних культур, толерантне ставлення до «інакшості», до відмінного від власного погляду.

Результатом вивчення зарубіжної літератури в основній школі має стати не сума розпорошеної інформації, а сформована здатність учня комплексно використовувати набуті знання, уміння, навички в різноманітних життєвих ситуаціях і в процесі соціальної адаптації до умов сучасного мультикультурного і різнополярного суспільства.

1.2. Пріоритетні напрямки викладання предмету «Зарубіжна література» у здобутті базової середньої освіти.

Провідними векторами викладання зарубіжної літератури є формування в учнів стійкого інтересу до читання класичної та сучасної літератури, прагнення до активного діалогу із книжкою, самостійного пошуку та критичного осмислення художніх творів у процесі різних видів діяльності (індивідуальних, у парі, мікрогрупі, колективі), використання багатства сучасних бібліотечних і цифрових ресурсів. Дана навчальна програма із зарубіжної літератури спрямована на створення в учнів різнобічного уявлення про світ, формування позитивного мислення і творчої уяви, а також на виховання в них відчуття причетності до духовної культури країн і народів світу з позиції свідомого(ої) громадянина/громадянки України.

Отже, пріоритетами викладання предмета «Зарубіжна література» є такі:

- **антропологічний** (з позицій якого головним аспектом вивчення літературних творів є особистість учня, його естетичне сприйняття і творчий розвиток);
- **аксіологічний** (спрямований на розвиток в учнів сталого інтересу до взірців світового красного письменства, уміння читати і творчо сприймати художні твори зарубіжних письменників, збагачуватися фундаментальними цінностями культури різних країн і народів, вирішувати життєві ситуації з урахуванням набутого читацького досвіду);
- **українознавчий** (метою якого є презентація зарубіжної літератури крізь призму української культури, що в умовах глобалізації сучасного світу буде сприяти виявленню і збереженню національної ідентичності школярів, сприйняттю української культури як невід'ємного складника світової, вихованню молодого(ої) громадянина/громадянки України, який(а) пізнає і досліджує реалії своєї країни, традиції рідної культури й усвідомлює їх у світовому контексті);
- **полікультурний** (реалізація якого передбачає вивчення художніх текстів національних культур у контексті розвитку світової літератури, розкриття різноманітних аспектів взаємодії творів різних національних традицій, що буде сприяти вихованню полікультурної особистості, формуванню культури міжетнічних і міжнаціональних відносин, толерантного і шанобливого ставлення до інших національних традицій, запереченню будь-яких форм насильства);
- **етичний** (який передбачає, що робота над художніми текстами, включеними до програми, дозволить не тільки збагатити учнів знаннями класичної й сучасної зарубіжної літератури, але і, що не менш важливо, запропонує варіанти вирішення моральних проблем, що хвилюють школярів).

1.3. Функції навчального предмету «Зарубіжна література» у реалізації мети базової загальної середньої освіти

Предмет «Зарубіжна література» в галузі загальної середньої освіти виконує такі функції:

- 1) пізнавально-ціннісну (пізнання життя, людини й світу через художню літературу, формування ціннісних орієнтирів особистості в період її становлення);
- 2) естетичну (розвиток уявлень про специфіку мистецтва слова, естетичного смаку, умінь розрізняти художню вартість творів);
- 3) розвивальну (розвиток розумових і творчих здібностей, критичного мислення, індивідуального стилю пізнавальної діяльності, навичок роботи з книжкою та комп'ютером із метою розширення кола читання, формування культури спілкування);
- 4) соціально-адаптаційну (соціокультурна адаптація особистості до умов сучасного суспільства);
- 5) виховну (виховання моральних і громадянських якостей, національної свідомості, відповідальності за збереження духовних надбань України й людства).

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване не лише на набуття знань про доробок письменників, окремі художні твори, літературні жанри та стилі, а передусім покликане залучити учнів до процесу суб'єктивізації знань, пізнання довколишнього світу і самопізнання в процесі навчання, народження у свідомості школярів «власного тексту» культури, збагаченого особистісним «Я», що сприятиме розширенню емоційно-чуттєвого досвіду учнів, формуванню їхніх ціннісних ставлень, залученню їх до міжкультурного діалогу через здобутки світового письменства. Сприяючи культурному зближенню України із країнами Європи і світу, зарубіжна література є важливим чинником духовного розвитку української нації, виховання молодого покоління патріотів, відданих національним ідеалам і водночас відкритих до здобутків інших народів.

2. Компетентнісний потенціал навчального предмету «Зарубіжна література»

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання на основі ключових компетентностей як результату навчання. Зарубіжна література разом із іншими навчальними предметами та інтегрованими курсами сприяє формуванню ключових компетентностей учнів. Компетентнісний потенціал навчального предмета «Зарубіжна література» представлено в таблиці:

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння: • читати, сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати художні твори (класичні й сучасні) зарубіжних письменників в найкращих українських перекладах, а також інші інформаційні тексти відповідно до літературного контексту; • усно й письмово висловлювати думки, почуття, погляди; • розуміти, оцінювати, презентувати здобутки видатних українських письменників, українських перекладачів творів зарубіжної літератури та їхній внесок у становлення й розвиток української літературної мови; • використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних міжособистісних, соціальних і культурних контекстах; • адаптуватися до умов спілкування, розв'язувати нестандартні завдання, використовуючи потенціал української мови та відповідні комунікативні стратегії. Ставлення: • поцінювання української мови як державної – чинника національної та громадянської ідентичності; • готовність спілкуватися державною мовою; • прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя; • потреба в читанні художньої літератури українською мовою.
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Уміння: • читати, сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати художні твори зарубіжних письменників та інформаційні тексти відповідно до контексту іншими мовами (які вивчаються в закладі освіти); • використовувати художні твори зарубіжних письменників і власний мовленнєвий досвід для вивчення іноземних мов; • використовувати іноземні мови для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів у галузі зарубіжної літератури (класичної і сучасної). Ставлення: • готовність до міжкультурного діалогу; • розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для оволодіння інформацією (зокрема художньої літератури різних країн і народів) та міжкультурного спілкування; • розуміння внеску видатних зарубіжних письменників у розвиток літературної мови країни/народу, до якої (ого) вони належать;

3	Математична компетентність	• відкритість до вивчення іноземних мов; • дотримання культури спілкування, прийнятої в сучасному суспільстві, повага до культурних та особистісних відмінностей співрозмовників; • толерантність до представників іншої країни/народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя; • потреба в читанні художньої літератури іноземними мовами; • готовність спілкуватися іноземною/іноземними мовою/мовами. Уміння: • установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; • формулювати визначення, логічно обґрунтовувати висловлену думку; • перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, таблиця, схема тощо) для розв'язання комунікативних завдань; • аналізувати літературний твір зарубіжної літератури, виокремлювати його компоненти, встановлювати взаємозв'язки між ними в межах художнього цілого; • порівнювати літературні твори (або їх компоненти), літературні явища (однієї або кількох національних літератур), оригінали й переклади творів зарубіжних письменників, різні українські переклади художніх творів. Ставлення: • готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем; • розуміння літературного твору як структури, що має певну художню організацію.
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Уміння: • висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів; • спостерігати, аналізувати, здійснювати мовні експерименти, досліджувати мовні й літературні тексти/явища; • використовувати сучасні технології (зокрема цифрові) для розширення кола читання художньої літератури; • використовувати ціннісний потенціал художньої літератури для вирішення екологічних проблем, збереження природного й соціокультурного середовища. Ставлення: • прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку; • опертя на культурні здобутки зарубіжних країн у процесі інтеграції до сучасного світу та прокладання особистої життєвої траєкторії.
5	Інноваційність	Уміння: • презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення, зокрема із використанням прикладів, цитат із творів зарубіжних письменників (класичних і сучасних); • мобілізувати ресурси (зокрема нематеріальні та цифрові) навчання, спілкування, дослідження літературних і мовних явищ, провадження інноваційної діяльності; • ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності; • у процесі розв'язання життєвих ситуацій та прийняття особистих рішень спиратися на морально-етичний та естетичний досвід, який містить художня література різних часів і народів. Ставлення: • відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших; • морально-етична відповідальність за власні вчинки; • усвідомлення необхідності поєднання інноваційного поступу особистості/суспільства із морально-етичними нормами, стратегіями толерантної комунікації та міжкультурної взаємодії.

6	Екологічна компетентність	Уміння: • використовувати потенціал художніх текстів зарубіжної літератури та медіатекстів щодо висвітлення діяльності людини як частини природи; • критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі та прогнозувати її наслідки, зокрема відображені в художніх текстах і медіатекстах; • використовувати комунікативні стратегії для реалізації екологічних проєктів, формування екологічної культури та забезпечення сталого розвитку суспільства. Ставлення: • готовність зберігати й відновлювати природні ресурси для сьогодення та майбутніх поколінь; • інтерес до здобутків зарубіжних письменників, які зробили вагомий внесок у висвітлення екологічних проблем, у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Уміння: • використовувати різні види сприймання художніх текстів та медіатекстів для пізнання та естетичного задоволення; • діяти за алгоритмом при складанні плану для розв’язання комунікативних завдань; • комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі; • розрізняти емоції інших осіб у контексті діалогу із художнім твором і в комунікативних ситуаціях; • розпізнавати маніпулятивні технології та протистояти їм; • застосовувати сучасні цифрові технології для збагачення читацького досвіду та розширення кола читання художньої літератури різних країн і народів (класичної та сучасної). Ставлення: • задоволення пізнавального (зокрема читацького) інтересу в інформаційному середовищі; • прагнення етично й естетично взаємодіяти у віртуальному просторі; • готовність дотримуватись авторських прав та мережевого етикету; • прагнення особистого розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій.
8	Навчання впродовж життя	Уміння: • визначати власні читацькі та комунікативні потреби, цілі та способи їх досягнення; • використовувати ефективні навчальні стратегії для вивчення державної та іноземних мов, зокрема із використанням потенціалу творів зарубіжної літератури (класичних і сучасних) в оригіналах і українських перекладах; • постійно збагачувати власний словниковий запас, зокрема із використанням творів зарубіжних письменників в українських перекладах; • регулярно читати твори зарубіжної літератури (класичні й сучасні), розрізняти їх за рівнем художньої вартості, визначати їх емоційноціннісний потенціал та естетичну довершеність; • орієнтуватися у світі класичної та сучасної літератури; • користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах. Ставлення: • прагнення удосконалювати читацькі вміння та навички, власне мовлення впродовж життя, розвивати естетичну і мовну інтуїцію; • руйнування власних комунікативних бар’єрів; • розуміння ролі читання, зокрема художніх творів зарубіжної літератури, для гармонійного розвитку й самовдосконалення; • прагнення до збагачення читацького й мовленнєвого досвіду за рахунок долучення до здобутків художньої літератури різних країн і народів.

9	Громадянські та соціальні компетентності	<u>Громадянські компетентності</u> Уміння: • аргументовано і грамотно висловлювати власну громадянську позицію; • використовувати комунікативні навички та багатомовність для ведення міжкультурного діалогу; • уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях і діях; • критично оцінювати інформацію з різних джерел, формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири, спираючись на цінності українського народу та міжнародний досвід, зокрема культурні здобутки світу; • виявляти у творах художньої літератури громадянські ідеї, теми, мотиви, образи, актуальні для України, а також для різних країн і народів. Ставлення: • любов до України, шанобливе ставлення до її історії, культури, державних символів; • сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх текстах зарубіжних авторів; • повага і толерантне ставлення до різних народів і культур; • відкритість до культурного різноманіття шляхом читання творів зарубіжної літератури, вивчення мови/мов та здійснення міжкультурної комунікації; • повага до права та законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державної; • утвердження права на власну думку. <u>Соціальні компетентності</u> Уміння: • виявляти у творах зарубіжної літератури (класичних і сучасних) соціально важливий зміст, застереження й прогнозування суспільства щодо згубних тенденцій; • розкривати значення творів зарубіжної літератури для окремої країни/нації/народу, світової цивілізації, українського суспільства; • використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі; • враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб; • враховувати вплив слова на психічне здоров'я людини, відповідально використовувати мовні виражальні засоби; • застосовувати комунікативні стратегії для протистояння деструктивним та маніпулятивним впливам, що є загрозою здоров'ю; • конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах, реалізуючи принципи свободи особистості. Ставлення • готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманіття мовних засобів та потенціалу художньої літератури (зокрема зарубіжної); • прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших країн засобами мови й художньої літератури (зокрема зарубіжної);
10	Культурна компетентність	Уміння: використовувати мову і потенціал художньої літератури світу для духовного, культурного й національного самовираження; • читати, аналізувати, інтерпретувати художні тексти зарубіжних авторів; • сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в художніх творах зарубіжних письменників та медіатекстах; • використовувати досвід взаємодії з творами художньої літератури та мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення культурного і життєвого досвіду; • створювати тексти/медіатексти з метою вираження власних ідей, почуттів, досвіду та використання відповідних художніх творів, мовленнєвих засобів; • орієнтуватися у світі класичної й сучасної літератури різних епох, країн і народів; • добирати твори художньої літератури для читання, щоб одержати насолоду і користь від прочитаного; • сприймати й інтерпретувати літературні твори в контексті розвитку національної та світової культури; • розглядати художні твори в контексті розвитку культури; • розвивати власну читацьку культуру і творчі здібності.

		Ставлення: потреба в читанні творів художньої літератури (зокрема зарубіжної) для самопізнання й пізнання світу через мистецтво слова, задоволення та рефлексії над прочитаним; • цінування художньої літератури як мистецтва слова в контексті духовних надбань людства; • відкритість до міжкультурної комунікації; • зацікавленість світовими культурними здобутками; • усвідомлення значення художньої літератури як важливої складової культури людства, її ролі в духовному поступі українського народу і розвитку світової цивілізації; • готовність сприймати художній твір як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій.
11	Підприємливість і фінансова грамотність	Уміння: • ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію для розвитку ідеї та її реалізації; • презентувати власні ідеї та ініціативи зрозуміло, грамотно з використанням доцільних виражальних засобів; • використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій і рішень; • спиратися на етичний потенціал художньої літератури в процесі реалізації життєвих задач, підприємницьких рішень; • описувати власні вміння та компетентності стосовно варіантів кар'єри, особистого розвитку та соціальних ініціатив; • пояснювати заощадження, інвестування, запозичення тощо у соціальному та морально-етичному контексті, зокрема на прикладі літературних творів зарубіжних авторів; • зіставляти фінансовий зиск та морально-етичні ризики, якщо вони виникають (зокрема на прикладі творів художньої літератури). Ставлення: готовність брати на себе відповідальність за себе та інших осіб; • відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку; • розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації, зокрема у професійній кар'єрі та діловому середовищі; • усвідомлення важливості володіння державною мовою та спілкування іноземними мовами для забезпечення добробуту і фінансового успіху; • готовність обстоювати важливість збільшення доходу, ощадливості та раціонального використання коштів із дотриманням морально-етичних норм.

2.1. Інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації

Основою для їх формування ключових компетентностей є наскрізні вміння, а саме:

- 1) читання з розумінням,
- 2) висловлення власної думки усно й письмово,
- 3) критичне та системне мислення,
- 4) логічне обґрунтування позиції,
- 5) творча діяльність, що передбачає креативне мислення,
- 6) ініціативність,
- 7) конструктивне керування емоціями,
- 8) оцінювання ризиків,
- 9) прийняття рішень,
- 10) розв'язування проблем,
- 11) співпраця та спілкування з іншими.

3. Структура навчального предмета «Зарубіжна література» (8 класи)

Згідно з Державним стандартом базова середня освіта охоплює два цикли – 5-6 класи (*адаптаційний цикл*) і 7-9 класи (*базове предметне навчання*). Відповідно курс зарубіжної літератури під час здобуття базової середньої освіти має два етапи: **5-6 класи – прилучення до читання художньої літератури; 7-9 класи – системне читання художньої літератури.**

У 8-9 класах домінують історико-літературний і жанрово-родовий принципи побудови програми, відповідно учні отримують загальні уявлення про перебіг літературного процесу, школярам запропоновано для вивчення ті художні твори та явища, які репрезентують певну добу і водночас відповідають особливостям саме їхнього віку. Із метою забезпечення переходу від далеких часів до сучасної літератури для учнів 8-9 класів у межах представлення певних епох і періодів національних літератур у модельній навчальній програмі введено особливий сегмент – «Літературний міст у сьогодення», який дозволяє вивчати поруч із золотом класикою популярні серед молоді різних країн і народів сучасні твори.

Наскрізним стрижнем навчального предмета «Зарубіжна література» є поєднання класичної й сучасної літератури, художніх творів і медіатекстів. Це дає змогу вибудувати єдиний простір цікавих для учнів третього тисячоліття творів, що належать до різних культур, забезпечити умови для діалогу класики й сучасності, реалізувати різновекторність у пізнавальній діяльності, залучити інтермедіальність як один із ефективних шляхів вивчення зарубіжної літератури, підвищити мотивацію учнів до читання найкращих книжок світу.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 7-9 класах:

- сформувати в учнів стійкий інтерес до художньої літератури, усвідомлене дбайливе ставлення до світової художньої літератури як духовної скарбниці людства, стійкі моральні якості та громадянську позицію з допомогою творів класичної та сучасної художньої літератури, а також основні уявлення про найбільш репрезентативні для національних літератур світу здобутки художньої літератури, провідні епохи, жанри, напрями класичної літератури та яскраві явища сучасної художньої літератури, вміння розрізняти твори різних родів і жанрів у їхній специфіці та художній вартості;
- розвивати вміння сприймати, аналізувати й інтерпретувати художні тексти та медіатексти із застосуванням основних теоретичних понять, виокремлювати основні компоненти змісту й форми в художньому творі, встановлювати між ними зв'язки, визначати їхні функції, досліджувати літературні та мовні явища в художньому тексті та медіатексті, шукати потрібну інформацію, її критично оцінювати, творчо опрацьовувати та використовувати для досягнення власних цілей, навички взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях, творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності.

На основі модельної навчальної програми до кожного розділу запропоновано рубрики, що сприятимуть вивченню зарубіжної літератури з урахуванням досягнень літературознавства, культурного контексту, українознавчого аспекту, сучасного медіапростору: Теорія літератури (ТЛ), Література і культура (ЛК), Україна і світ (УС), Медіатекст (МТ).

3.1. Базові знання в межах предмета «Зарубіжна література» визначені Державним стандартом.

Насамперед це *літературний твір* (класичної або сучасної художньої літератури) в аспектах актуальної національної та загальнолюдської проблематики (історична, соціальна, морально-етична, філософська тощо), жанрово-родового поділу художньої літератури, змісту і форми художнього твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, образ, поетика), історико-культурного контексту, перебігу літературного процесу, індивідуального стилю письменника, естетичної вартості твору, його відкритості для інтерпретацій у часі, розвитку української перекладацької традиції, збагачення емоційного та естетичного досвіду читача/читачки.

У межах навчальної програми предмета «Зарубіжна література» доречно залучені й інші базові знання, що становлять основу мовно-літературної галузі, зокрема: *інформація*, її джерела, види та вміння працювати з нею; *комунікація* як взаємодія в ситуаціях спілкування та використання різних форм мовлення і мовленнєвих стратегій; *текст* (зокрема медіатекст) як більш широке поняття порівняно із «художній текст», різновиди, зміст і структури текстів у сучасну добу; *мовні засоби*, що використовуються в художніх текстах відповідно до задуму письменника та культурної ситуації доби.

3.2. Особливості організації освітнього процесу під час вивчення зарубіжної літератури в 5-9 класах.

Виходячи із освітньо-виховних завдань вивчення літератури в основній школі, а також вікових особливостей сприйняття художніх творів учнями різних читацьких груп побудова курсу здійснюється на основі проблемно-тематичного і жанрового підходів.

У процесі викладання зарубіжної літератури слід звернути увагу на можливості використання окремих елементів компаративістики – порівняння явищ однієї національної літератури, художніх творів різних національних культур, художніх текстів і медіатекстів (наприклад, кінофільмів, мультфільмів за прочитаними творами тощо), літературних творів і творів інших видів мистецтва, художніх і нехудожніх текстів (наприклад, науковопопулярних, документальних тощо), оригіналу і перекладу. Спираючись на Державний стандарт і модельну навчальну програму, важливо реалізовувати сучасні підходи до вивчення літератури в школі. Особистісно орієнтоване навчання, діалогічний характер викладу матеріалу досягаються завдяки застосуванню новітніх педагогічних технологій. Згідно із Державним стандартом у межах мовно-літературної галузі передбачено різні види діяльності учнів в умовах стрімкого розвитку інформаційного суспільства, зокрема не лише із художніми текстами (у книжковому форматі), а й цифровими ресурсами, соцмережами, медіатекстами тощо. Відповідно вчителю слід завчасно перевірити необхідний цифровий контент для безпечної роботи з ним учнів, провести інструктаж щодо основних правил поведінки в інтернет-просторі та в онлайнвзаємодії, повідомити про необхідність дотримання етичних норм і академічної доброчесності. Під час вивчення зарубіжної літератури доречно буде *системно* представляти інформаційно-комунікаційні технології навчання, вони значно підсилюють інтерес до навчання та активізують творче сприйняття учнями художніх творів.

Текстуальне вивчення творів – 26 (діагностування за результатами – 8)

Додаткове читання -1

Розподіл годин та очікувані результати навчання за темами

Навчальна програма розрахована на **1 годину на рік (35год.)**

8 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів
ВСТУП. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС (1 година)		
Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях коментує інформацію (повну або частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел; коментує окремі аспекти форми почутого та/або прочитаного повідомлення (художніх творів, що належать до різних родів літератури). II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає специфіку складників структури художніх текстів різних родів і жанрів, а також особливості міждисциплінарних і міждисциплінарних утворень; обговорює з іншими особами свої читачські вподобання і звички, наводячи приклади прочитаних творів, що належать до різних родів і жанрів літератури; презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читачького досвіду. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі- створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних родів і жанрів на самостійно визначену тематику. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читачької діяльності та індивідуального мовлення аналізує окремі літературні та мовні явища в художніх текстах/медіатекстах, що демонструють особливості різних родів і жанрів, робить висновки щодо функціонування і доцільності використання певних літературних та мовних компонентів.	Роди літератури, їхні характерні ознаки. Літературний процес. Провідні літературні епохи. <i>Теорія літератури (ТЛ) Епос, лірика, драма, літературний процес, літературна епоха.</i> <i>Література і культура (ЛК) Специфіка розвитку художньої культури різних країн, народів, національностей.</i> <i>Україна і світ (УС) Взаємозв'язки української та зарубіжних літератур.</i> <i>Медіатекст (МТ) Культура як «текст» і «сукупність текстів»: науково-популярні статті та фільми (1-2 за вибором учителя) про розвиток літератури і культури, про видатних літературознавців і українських перекладачів.</i>	Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.), коментування інформації (повної або часткової) з одного або кількох джерел, визначення специфіки складників структури художнього тексту, обговорення власних читачьких уподобань, презентація улюбленого літературного твору у різний спосіб, створення власного художнього тексту/медіатексту з урахуванням ознак роду та жанру, презентація власного художнього тексту/медіатексту, аналіз літературних та мовних явищ/компонентів у художніх текстах відповідно до жанрово-родової приналежності.
ІДЕАЛИ АНТИЧНОСТІ З НАМИ (7годин)		

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях; формулює уточнювальні запитання до почутого та/або прочитаного тексту для його розуміння; переказує почутий та/або прочитаний художній текст/медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, умовні позначення, символи та ін. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту/медіатексту з історичним і соціокультурним контекстом. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі записує власне та/або чуже висловлювання, використовуючи в разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та способи мовної виразності; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення	Античність, її хронологічні межі, специфіка (Давня Греція, Давній Рим). Роди і жанри античної літератури. Міфи троянського циклу. Троя. Паріс викрадає Єлену. Облога Трої. Смерть Ахілла. Троянський кінь (2-3 міфи за вибором учителя). Відображення історичних подій у міфах троянського циклу. Ключові образи та символи циклу. Гомер. «Іліада» (огляд, 1-2 уривки за вибором учителя). Гомер та його значення в історії розвитку європейських літератур. Міфологічна основа і образи гомерівського епосу. Тіртеї (VII ст. до н. е.). «Добре вмирати тому...». Ідея захисту рідної країни у творі. Античний ідеал героя. Публій Вергілій Марон (709 рр. до н. е.). «Енеїда» (огляд, 1-2 уривки за вибором учителя). Зв'язок твору з гомерівським епосом, міфологією. Ідея громадського служіння, утвердження величі держави. Образ Енея та його значення. <u>Літературний міст у сьогодення. 2 год.</u> Річард Бах (нар. 1936). «Чайка Джонатан Лівінгстон». Сюжет твору як філософська метафора людського буття. Алегоричні образи. Утілення прагнення до високої мети в образі чайки Джонатана. Художній конфлікт твору. Ознаки притчі. <i>(ТЛ) Героїчний епос, поема. Поглиблення поняття: повість (повість-притча), метафора.</i> <i>(ЛК) Розуміння краси в добу античності. Вплив античності на розвиток світової культури. Античні образи й мотиви у духовній спадщині країн і народів Європи. (УС) Українські переклади творів античних митців. Античні сюжети й образи в українській літературі («Енеїда» І. Котляревського, вірші М. Зерова та ін.). (МТ) Фільмографія: «Троя» (режисер В. Петерсен, США, Мальта, Велика Британія, 2004),</i>	Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове або ін.), відповіді на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, переказ (докладний, стислий, вибірковий, творчий) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, формулювання уточнювальних запитань до тексту, характеристика літературних персонажів, використання складників друкованого або цифрового джерела для роботи з текстовою інформацією, співвіднесення змісту тексту із контекстом, запис власного або чужого висловлювання із прийомами оптимізації (графічні, скорочення та ін.), зіставлення власної думки з думками інших осіб, вибір доречних мовних засобів із запропонованих варіантів.
--	--	---

творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення.	«Чайка Джонатан Лівінгстон» (режисер Х. Бартлет, США, 1973) та ін.	
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: СВІТЛО КРІЗЬ ТЕМРЯВУ (2 години)		
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях аналізує жанрові, естетичні, мовні особливості почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; використовує вербальні та невербальні засоби під час виступу перед аудиторією; бере участь у груповій комунікації, позитивно впливаючи на інших, виявляючи повагу до учасників групи; коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для розвитку власного емоційного інтелекту. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів характеризує особливості структури художнього тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому; використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення; передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези або ін.). III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час спілкування (очно або онлайн);	Середньовіччя як доба, її хронологічні межі й специфіка в історії європейських і східних літератур. Вплив релігії, філософії на літературу і культуру в добу середньовіччя. Омар Хаям (бл. 1048–після 1122). Рубаї. Лаконізм і місткість жанру рубаї. Основні теми й мотиви творчості Омара Хаяма. Аліг'єрі Данте (1265–1321). Сонет 11 («В своїх очах вона несе кохання...»). Данте як ключова постать італійського Середньовіччя і переходу до Відродження. Загальна характеристика його творчості. Утілення в сонеті 11 Данте краси високого почуття кохання. <u>Літературний міст у сьогодення.(2 год.)</u> Ерік Вольф Сігел (1937-2010). «Історія кохання». Розповідь прозвучливе і трагічне кохання студента, сина мільйонера, до дочки бідного італійського емігранта. Проблеми життя і смерті, любові й відданості у творі. (ТЛ) Рубаї, сонет. Поглиблення понять: гіпербола, метафора, епітет, порівняння. (ЛК) Культурні центри й специфіка Середньовіччя на Сході й Заході. Ключові поняття китайської міфології, філософії (конфуціанство, даосизм), які знайшли відбиток у літературі. Християнство. Іслам. (УС) Українські перекладачі середньовічних творів. Сонет в українській літературі.	Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове, мелодекламація або ін.), аналіз особливостей (жанрових, естетичних, мовних та ін.) почутого та/або прочитаного тексту, виступ перед аудиторією, участь у груповій комунікації, коментування вираження емоційного стану в різних культурах, характеристика особливостей структури художнього тексту, використання різних ресурсів (зокрема цифрових) для розширення кола читання, відтворення змісту прочитаного з кількох джерел (у вигляді реферату, тез або ін.), коментування різних поглядів на проблему, безпечне спілкування у цифровому середовищі, аналіз рис авторського стилю в художньому тексті.

безпечно спілкується в цифровому середовищі з урахуванням принципів академічної доброчесності. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читачької діяльності та індивідуального мовлення аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення.	(МТ) Фільмографія: документальні фільми про культуру середньовіччя на Зході й Сході, «Пісня про Роланда» (режисер Ф. Кассанті, Франція, 1978), «Історія кохання» (режисер А. Гіллер, США, 1970) та ін.	
	ШЕДЕВРИ РЕНЕСАНСУ (10 год.)	
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, ідейно тематичні та естетичні особливості, зв'язок художнього тексту з певною епохою, творчістю митця; самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту (драматичного, епічного); самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; знаходить потрібну інформацію (відому або нову) в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до мети; модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів застосовує різні види критичного читання текстів різних жанрів і стилів, зокрема фрагментарних художніх текстів/медіатекстів; розмежовує в художньому тексті (драматичному, епічному)	Епоха Ренесансу (Відродження) в Європі. Культ античності. Франческо Петрарка (1304–1374). Сонети № 61, 132. Історія кохання в сонетах Ф. Петрарки. Образи ліричного героя та героїні. Структура сонетів Ф. Петрарки. Вільям Шекспір (1564–1616). Сонети № 66, 116, 130. Трагедія «Ромео і Джульєтта». Значення В. Шекспіра для розвитку англійської літератури та світового мистецтва. Основні теми сонетів В. Шекспіра. Відображення внутрішнього світу ренесансної людини. Художні особливості сонетів В. Шекспіра. Трагедія «Ромео і Джульєтта» В. Шекспіра. Історія створення. Конфлікт справжнього почуття і забобонів. Оспівування чистого пристрасного кохання Ромео і Джульєтти, вплив кохання на людську особистість. Проблема життя і смерті. Трактатування фіналу. Мігель де Сервантес Сааведра (1547–1616). «Дон Кіхот» I частина (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя). Історія створення роману, його зв'язок із лицарськими романами, пародійний характер. Особливості сюжету і композиції твору. Конфлікт високих прагнень	Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове, повторне, мелодекламація або ін.), обговорення особливостей художнього тексту/медіатексту, створення складного плану почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, створення тез почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, створення конспекту почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, візуалізація власного розуміння почутого та/або прочитаного тексту, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, модифікація інтонаційних засобів у комунікативній ситуації, розмежування в художньому тексті фактичної інформації, суб'єктивних суджень та підтексту, наведення аргументів

фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст; характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою художнього тексту/медіатексту; характеризує поведінку та причини емоційного стану літературних персонажів, коментує їхні вчинки та висловлювання; проєктує емоційно-чуттєвий досвід персонажів художніх текстів/медіатекстів на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думками інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди; створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читачької діяльності та індивідуального мовлення - визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі спостережень за мовою літературного твору.	Дон Кіхота і буденної дійсності, неможливості реалізації ідеалів героя. Дон Кіхот і Санчо Панса – вічні образи, у яких утілено високу мрію і прагматизм. «Донкіхотство». Широта філософського змісту твору, <u>Літературний міст у сьогодення. (1 год.)</u> Юстейн Гордер (нар. 1952) «Помаранчева дівчинка». Лист із минулого, що змінює життя головного героя. Спілкування з батьком, який помер багато років тому, як шлях до духовного дорослішання хлопчика. Стосунки Георга з рідними. Самотність дитинства, радісні відкриття, любов та порозуміння у стосунках. (ТЛ) Трагедія, ліричний герой/героїня, вічний образ. Поглиблення понять: роман (роман пародія), сонет, оригінал і переклад. (ЛК) Культурні центри і визначні пам'ятки доби Ренесансу. Ренесансні образи й сюжети в художній культурі Європи та світу. Сучасні літературно-художні видання творів зарубіжної літератури. (УС) Видатні українські перекладачі творів Ренесансу. Вершини українського сонету. (МТ) Фільмографія: «Ромео і Джульєтта» (режисер Ф. Дзефф'єреллі, Велика Британія, Італія, 1968), «Ромео+Джульєтта» (режисер Б. Лурманн, США, 1996), «Ромео і Джульєтта» (режисер К. Карлей, Велика Британія, Італія, Швейцарія, 2013), «Дон Кіхот» (режисер Г. В. Пабст, Велика Британія, Німеччина, Франція, 1933), «Дон Кіхот Орсона Уеллса» (режисер О. Уеллс, США, Італія, Іспанія, 1992) та ін.	на підтвердження або спростування суджень, встановлення зв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, характеристика поведінки та емоційного стану персонажів, продумування режисерських рішень(поради акторам, декораторам, освітлювачам), порівняння різних режисерських інтерпретацій твору, акторських виконань ролі літературного персонажа, проєкція емоційно чуттєвого досвіду персонажів на власну особистість, зіставлення власної думки із думками інших осіб, обстоювання власної позиції щодо проблеми, створення та презентація власного художнього тексту/медіатексту, характеристика мови літературного твору, підготовка (усно або письмово) твору-роздуму про художній твір.
	БАРОКО І КЛАСИЦИЗМ (4 год.)	
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях	Бароко як доба і художній напрям у європейській літературі й мистецтві. Історичні	Різні види читання (індивідуальне, в особах

свідомо застосовує прийоми активного слухання і творчого читання; характеризує персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо; окреслює тематику і проблематику почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для подальшої інтерпретації; визначає позицію співрозмовника/мовця (літературного персонажа) та ступінь досягнення мети комунікації.

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

поєднає подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі; характеризує взаємообумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення художнього тексту/медіатексту, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний і ціннісний потенціал; розпізнає в художньому тексті/медіатексті зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю. **III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі** -організовує та/або бере участь в дискусії щодо суспільно важливих проблем (очно або онлайн); створює у цифровому середовищі повідомлення/медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки або ін.) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем; демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі комунікації (очно або онлайн) та редагування власних дописів.

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читачької діяльності та індивідуального мовлення

імпровізує з художнім текстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії або ін., обстоює свою позицію та право на самовираження; використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, «карти знань», складання списків ідей або ін.) для продукування нових мистецьких

умови, філософсько-естетичні засади та ознаки класицизму.

Мольєр (1622–1673). «Міщанин шляхтич». Мольєр – майстер класицистичної комедії. Художнє новаторство Мольєра у драматургії, вплив його відкриттів на світове театральне мистецтво. Історія створення комедії «Міщанин-шляхтич». Тематика і проблематика твору, його загальнолюдське значення. Основні образи комедії (пан Журден, пані Журден, граф Дорант, графиня Дорімена, Клеонт та ін.). Засоби комічного (гумор, іронія, сатира, сарказм).

Літературний міст у сьогодення. (1 год)

Сью Таунсенд (нар. 1946). «Таємний щоденник Адріана Моула»

Сью Таунсенд. «Таємний щоденник Адріана Моула». Вразлива душа підлітка, його мрії та пошуки себе. Адріан Моул у стосунках із рідними, друзями. Драматичні ситуації, комічні пригоди й душевні переживання підлітків. Самотність та її подолання, любов і вірність – провідні теми твору. Підлітковий погляд на проблеми дорослих. Гумор і іронія в повісті. Утвердження цінності людини, її духовного світу. Щоденник як форма розвитку сюжету. Адріан Моул – оповідач і головний герой твору.

(ТЛ) Комедія. Поглиблення понять: драма як рід літератури, повість.

(ЛК) Пам'ятки бароко і класицизму у Європі.

(УС) Бароко в Україні, його специфіка й

різновиди. **(МТ)** Фільмографія: «Міщанин-шляхтич» (режисер К. ле Шалонж, Франція, 2009), «Мольєр» (режисер Л. Тіран, Франція, 2007), «Таємний щоденник

виразне, коментоване, вибіркове або ін.), застосування прийомів активного слухання, характеристика персонажів літературного твору, визначення тематики і проблематики тексту та їх інтерпретація, визначення позиції співрозмовника/мовця, поєднання інформації з кількох текстів, розпізнавання зображально виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті/медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), продукування нових мистецьких ідей або використання й доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності.

ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності.	<i>Адріана Моула» (режисер П. Сасді, Велика Британія, 1985) та ін.</i>	
	ПІДСУМКИ	
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях -логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами і наводячи приклади із читацького досвіду; пояснює причини емоційного стану літературних персонажів у життєвих ситуаціях. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів - використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі - створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів на актуальну самостійно визначену тематику; виконує різні ролі у груповій комунікації (очно або онлайн), обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення -взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів).	Актуальний зміст і форма художніх творів класики й сучасності, прочитаних протягом навчального року. Вічні образи та їх інтерпретація в сучасну добу (зокрема в медіатекстах). Зображально-виражальні засоби в різних родах і жанрах літератури. Паперові та електронні ресурси творів зарубіжної літератури для молоді.	Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове, повторне, прогнозоване та ін.), презентація власних ідей та/або переконань із аргументацією та прикладами з читацького досвіду, пояснення причин емоційного стану літературних персонажів у життєвих ситуаціях, використання текстових/медіатекстових джерел для виконання завдань, самостійне створення та/або презентація тексту (художнього тексту/медіатексту), виконання різних ролей у груповій комунікації, взаємодія з іншими особами для створення власних текстів.

5. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених . Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Фіксація записів

тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Запропоновані критерії оцінювання зорієнтовані на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)»

Рекомендації МОН України щодо оцінювання в 8 класі з мовно-літературної галузі в рамках НУШ передбачають оцінювання за групами результатів (ГР) та інтегрований підхід. Оцінювання відбувається за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній та високий. **Групи результатів (ГР) в мовно-літературній галузі 8 класу:** оцінювання здійснюється за чотирма групами результатів, які охоплюють різні аспекти мовно-літературної компетентності учнів:

ГР1: Робота з інформацією. Включає аналіз, інтерпретацію, критичне осмислення текстів, виокремлення ключової інформації.

ГР2: Створення текстів. Оцінюється вміння створювати власні тексти різних жанрів та стилів, дотримуючись норм мови та виражаючи власні думки.

ГР3: Взаємодія з мовним середовищем. Включає комунікативні навички, вміння слухати, говорити, вести діалог, працювати в команді.

ГР4: Дослідження мови. Оцінюється знання мовних явищ, граматики, лексики, вміння застосовувати їх на практиці.

Основні принципи оцінювання:

Критеріальне оцінювання: Оцінка виставляється на основі чітких критеріїв, що відповідають кожному рівню.

Інтегрований підхід: Оцінювання охоплює різні види мовленнєвої діяльності та результати навчання.

Поточне та підсумкове оцінювання: Поточне оцінювання фіксує динаміку навчальних досягнень, а підсумкове (тематичне, семестрове, річне) узагальнює результати за певний період.

Фіксація оцінок у журналі: Кожну оцінку за ГР варто фіксувати окремою колонкою в журналі, з позначенням відповідної ГР.

Рекомендації щодо оцінювання:

Вчителі можуть виставляти окремі поточні оцінки за кожну ГР на уроці, якщо це необхідно. Не рекомендується оцінювати всі ГР на кожному уроці.

Семестрову оцінку виставляють на основі поточних оцінок за ГР та оцінки за підсумкову роботу. Для виставлення семестрової оцінки враховуються результати всіх видів комунікативної мовленнєвої діяльності. Варто враховувати тематичне оцінювання при виставленні семестрової оцінки, якщо це необхідно.

